

REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică” se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina”, „Ardeleana”, „Auraria”, „Banca Poporală Dej”, „Beregsana”, „Berzovia”, „Bihoreana”, „Bistrițana”, „Boșana”, „Brădetul”, „Cassa de păstrare Miercurea”, „Cassa de păstrare Seliște”, „Chiorana”, „Cordiana”, „Corvineana”, „Crișana”, „Detunata”, „Doina”, „Economia Cohalm”, „Economul”, „Făgețana”, „Fortuna”, „Furnica”, „Grănițerul”, „Hațegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Industria”, „Iulia”, „Lipovana”, „Lugoșana”, „Luceafărul”, „Mercur”, „Mielul”, „Munteana”, „Mureșana”, „Mureșanul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Olteana”, „Oraviceana”, „Patria”, „Plugarul”, „Poporul”, „Racoțana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, „Caransebeș”, „Sebeșana”, „Sebeșul-săsesc”, „Selăgeana”, „Sentinela”, „Silvania”, „Someșana”, „Steaua”, „Timișana”, „Ulpiana”, „Unirea”, „Victoria”, „Vlădeasa”, „Zărândeana”, „Zlătneana”, „Agricola”, însoțire economică de magazin și anticipațiuni, Hunedoara.

Prețul de prenumărare: pe 1 an K 12.—, pe 1/2 an K 6.—.

DIRECTOR IOAN I. LAPĂDATU.

Taxa pentru inserțiuni: de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Anul IX.

Sibiu, 8 Decembrie 1907.

Nr. 49.

Conferențele Directorilor de bancă și Delegațiunea Băncilor române.

(Notițe din viața lor).

Conferențele Directorilor de bancă și Delegațiunea Băncilor au fost instituții create în scopul promovării intereselor multe și mari ale institutelor noastre financiare, instituții, cari cu înființarea Însoțirii „Solidaritatea” încetează de a mai exista, trecându-se atribuțiile lor în cercul de competență a acestei din urmă.

Nu poate fi, credem, decât folositor a arunca o privire măcar cât de fugitivă asupra vieții acestor instituții, cari au avut timp de 9 ani un rol destul de însemnat pentru organizarea băncilor noastre.

Ideea introducerii lor ca și a înființării „Rev. Economice” emană dela domnul Dr. Cornel Diaconovich, care timp de 8 ani a fost secretarul celor dintâi și directorul celei din urmă.

La 25 și 26 Iunie 1898 se ține în Sibiu prima Conferență a directorilor de bancă; iar Delegațiunea Băncilor exmisă de numita conferență, s'a întrunit în 30 Maiu 1899 la o ședință ordinară, care — afară de afacerile curente ale Delegațiunii — s'a ocupat cu o întreagă serie de chestiuni importante ce privesc reforma și consolidarea institutelor noastre de credit, îndeosebi chestiunile referitoare la perfecționarea aparatului de control al băncilor noastre și chestiunea mobilizării unei părți a capitalului acestora. Cu această ocazie Delegațiunea a luat dispozițiuni pentru studiarea cu temei a acestor chestiuni.

Secretarul Delegațiunii, dl Dr. Diaconovich, scoate la 1901 broșura „Problemele reformei Băncilor”, publicată în editura Delegațiunii, după ce mai întâi vederile autorului

au fost expuse într'un ciclu de articole publicate în „Revista Economică”.

Di Diaconovich a urmărit cu deosebită atențiune acțiunea pornită în Ungaria la finea secolului trecut în chestiunea reformei băncilor, și căutând să profite de viile discuțiuni ce au urmat în această privință în pressă cât și în diferite anchete și întruniri ale cercurilor interesate, a supus unui studiu aprofundat defectele mai esențiale ale organizațiunii băncilor românești, precum și căile și mijloacele prin cari aceste defecte ar putea fi sanate.

Studiul din vorbă se ocupă în mod temeinic, după câteva considerațiuni generale, de următoarele chestiuni: Mobilitatea capitalului; Depozitele; Reescontul; Escontul; Împrumuturile ipotecare; Rezerva de efecte; Realitățile; Publicitatea; Controlul; Funcționarii; Concluziuni și Sancționarea reformelor.

Chestiunile studiate în aceasta publicațiune au servit ca substrat al preocupățiunilor și desbaterilor urmate în Conferența a II-a a Directorilor Băncilor române ținută în Sibiu la 20 Septembrie 1901, la care au participat 43 reprezentanți ai băncilor asociate, iar 6 din băncile asociate nu au fost reprezentate.

Deciziunile meritorii aduse în numita Conferență referitor la reformele proiectate în scopul consolidării organizațiunii băncilor noastre se cuprind în punctele III—XIV ale procesului verbal.

Anume în punctul: III s'a decis ca Conferența Directorilor de bancă să se întrunească an de an la locul și termenul adunărilor generale ale „Asociațiunii”, pentru a discuta situațiunea financiară și economică a acestor institute și a combina măsuri potrivite și uniforme pentru a promova dezvoltarea solidă și administrarea corectă a acelor.

În punctul IV se decide instituirea unui

birou de informațiune sub conducerea și controlul Delegațiunii, spre a putea servi institutele asociate cu informațiuni exacte asupra împegniului clientelei lor dela toate băncile românești.

Din punctul V se vede că proiectul înființării unui *Institut rom. de asigurare*, predat Delegațiunii spre studiere, -- neavând deocamdată prospecte de reușită, până la timp mai oportun se ia dela ordinea zilei.

În punctul VI s'a decis înființarea unui *fond cultural al băncilor române* pentru distribuirea în mod mai rațional al cotei de binefacere.

În punctul VIII, după desbaterea propunerilor Delegațiunii referitoare la reformele proiectate pentru consolidarea organizațiunii băncilor și după cetirea *Memorandului* înaintat prin *Conferența Oficialilor de bancă*, ținută în Cluj la 18 Septembrie 1901 în chestia asigurării viitorului lor, — Conferența decide:

A) În scopul *asigurării solvabilității necondiționate și neîntrerupte* a băncilor române, direcțiunile acestora se angajază a plasa capitalurile, și îndeosebi *depozitele* administrate de dânsese în astfel de active cari vor satisface în orice moment cererile creditorilor.

1. În ramul *escontului*:

a) vor preferi *escontarea de cambii cari purced din afaceri efective* (comerciale, industriale ori agricole), despre cari să se poată presupune că se vor reguła la scadența, ori în timp determinat;

a) vor considera la *escontarea de cambii* nu numai *bonitatea*, ci și *exactitatea formală*;

c) vor reduce treptat — prin convertire în împrumuturi *hipotecare realizabile pe calea cesiunii*, — aceea parte a *portofoliului lor, care nu corespunde naturei creditelor cambiale*.

2. În ramul *împrumuturilor hipotecare* vor observa la acordarea creditelor de peste K 500, cari se bazează pe proprietatea fonciară a debitorilor, toate cerințele artic. de lege XXXVI: 1876, ca în caz de trebuință să poată realiza aceste pretenziuni pe calea cesiunii la un institut care emite scrisuri fonciare.

3. Pentru crearea unei *rezerve de efecte* vor acuire până la finea anului 1904 efecte publice admise la lombard la Banca de emisiune a țerii, în valoare nominală de cel puțin 10% ale depozitelor și le vor sporii treptat an de an cu cel puțin 1%, până când vor ajunge la 20% ale depozitelor.

4. Cu privire la *acuirea de realități* vor încunjură cumpărarea de proprietăți imobile în scop de speculațiune, ci numai în cât aceste ar fi indicate pentru asigurarea pre-

tenziunilor ori pentru trebuințele reale și împerioase ale institutelor lor.

5. Vor căuta să lege o parte mai considerabilă a depozitelor de *termene de anunțare* (abzicere) cât mai lungi, acordând în asemenea condițiuni un etalon de interese mai urcat.

B) Spre a evita orice periclitare a depozitelor prin întinderea exagerată a *reescontului*, băncile asociate vor considera acest ram pasiv de afaceri ca o *resursă extraordinară* de capital străin și-l vor întrebuiți numai pentru satisfacerea trebuințelor extraordinare de credit ale clientelei...

C) Băncile asociate vor da lucrării lor o *publicitate cât mai întinsă*:

a) prin *expunerea sinceră* în încheierea contracturilor și rapoartelor anuale asupra stării institutelor lor;

b) prin *publicarea bilanțului și a raportului direcțiunii* în „Revista Economică“.

D) În scopul creării unui *control extern*, independent de conducerea băncilor, se vor institui mai mulți *revizori-experti*, și băncile asociate vor supune încheierile lor anuale revizurii unuia dintre aceștia.

E) Pentru ridicarea nivelului intelectual al *oficialilor de bancă* și pentru crearea unei *sucreșcențe bine cualificate* pentru administrarea și conducerea băncilor în viitor, vor stărui pentru înființarea unui *curs practic*, prin care personalul tehnic să se pregătească anume pentru afacerile de bancă, și amăsurat mijloacelor disponibile, — vor preferi la ocuparea posturilor conducătoare *candidați cu cualificațiune academică*.

Pentru *asigurarea viitorului oficialilor și familiilor lor*, — se va solicita cu toată insistența, sistemizarea de penziuni — unde nu se poate altcum — pe calea asigurării de rente, ori pe altă cale corespunzătoare scopului.

Spre înlesnirea ajungerii scopului se va cere intervențiunea Delegațiunii.

F) Băncile române asociate se declară *solidare* și-și vor da reciproc tot concursul posibil pentru asigurarea viitorului lor.

Urmează apoi în celelalte puncte diferite dispozițiuni în scopul editării „*Revistei Economice*“ și a *Anuarului*; mai departe asupra contribuțiilor institutelor asociate la *fondul din care se vor acoperi cheltuielile biroului de informațiuni, subvențiunile publicațiunilor editate de Delegațiune, precum și toate celelalte trebuințe materiale ale acesteia*.

Cu începere dela 1 Ianuarie 1902 (referindu-se la profitul anului de gestiune 1901) contribuțiile băncilor asociate se stabilesc în

suma ce corespunde la $\frac{1}{2}\%$ (până aci $\frac{1}{4}\%$) al profitului net.

S'au ales membrii Delegațiunii pe trieniul 1902—1904 în persoanele domnilor: P. Cosma, Dr. Nic. Oncu, Dr. T. Mihali, I. Br. Hodoș și Dr. Aurel Vlad. (Se va continua).

Bănci și clientelă.

Nu știu să se fi sulevat la noi chestia raportului dintre băncile noastre și clientelă. Știu însă, că puține sunt băncile acelea, cari se interesează mai deaproape de situația materială a clientelei și de îmbunătățirea acesteia. Cele mai multe bănci se mulțămesc cu activitatea de șablon de a acordă credite, și a primi depuneri și interese după creditele acordate.

Clientela băncilor noastre e formată în majoritate covârșitoare din țărâtime. Situația economică a acesteia după cum vedem se îngreunează pe zi ce merge. Mijloacele de traiu se scumpesc, dările în loc să scadă tot cresc și astfel starea materială a țăranului în loc să se îmbunătățească tot decrește din zi în zi.

Țăranul în urma acestei grele situații e silit a apuca bățul pribegiei și a plecă în lumi necunoscute, ca să câștige pentru el și ai săi de acasă mijloace pentru pâinea de toate zilele și să-și poată plăti dările, de tot îngreunătoare. Știrile ultime ce ne sosesc peste mare din îndepărtatul continent ne arată însă, că nici acest unic mijloc de a adună bani nu-i de tot temeinic și mulți din ai noștri vor fi siliți a se reîntra în patrie fără de nici un rezultat.

Aceste stări de tot triste ar trebui să pună băncile pe gânduri, căci e știut că existența băncilor depinde dela situațiunea economică a țăranilor, deoarece aproape toate capitalurile băncilor noastre sunt plasate în pătura economilor. De aici ar urmă deci naturala tendință, pe care ar trebui să o aibă fiecare bancă înaintea sa, de a aveă o clientelă cât se poate de bine situată economiceste.

Pe lângă acestea băncile sunt singurii factori economici, cari vin mai des în atingere cu țăranii și cari le cunosc mai bine mizeriile și lipsurile. Acestea deci, chiar și dacă nu ar depinde de soarta bună sau rea a țăranului, din purul motiv al umanității, ar trebui, — ca unicii factori competenți ce sunt, — să studieze cu deamănuntul după ținuturi situația țăranilor, ocupațiunile lor, mijloacele lor de traiu, și să le vină în ajutor cu cuvântul și cu fapta pentru îmbunătățirea sortii lor materiale.

Poporul nostru se ocupă aproape exclusiv cu agronomia și economia de vite. Atât una cât și cealaltă în cele mai multe locuri se efectuește într'un mod de tot primitiv și în urma aceasta, se înțelege de

sine, că nici rezultatele nu pot să fie multămitoare. Abia își pot adună din economia câtă o au atât cât s'o poată incurcă de azi pe mâne. De un surplus de producțiune, pe care apoi să-l valorizeze în piață, în cele mai multe locuri nici nu se pomenește, ba ce e mai mult își țin aceasta în unele părți de sub demnitate, de ceva de tot rușinos.

Să trecem însă dela vara mănoasă, plină de rod, care dă ocupațiune din belșug vânjoaselor brațe ale muncitorimei, la iarna mohorită, al cărei ger fortează pe economi de a se ingrămădi la ușa sobei. Ce ocupațiune are în tot decursul acestui anotimp țăranul nostru? Tot înfundă „duhan“ în lulea, și de trecere de vreme mai dă câte-o raită și pe la „jupânul Ițig“. Și în loc să lucre, să producă, pradă și ce-a adunat cu multă trudă în decursul verei.

Pentruca țăranul român să nu stee în tot decursul iernei în nelucrare, băncile ar fi chemate în primul rând să le vină într'ajutor și să se îngrijască ca să le deschidă și peste iarnă diverse căi de producțiune, ceea ce mai ușor s'ar putea face prin angajarea de instructori ambulanti. Băieți deștepți, cu aplicațiune pentru industria de casă, să se trimită pe spelele băncilor la o școală mai mare de industrie din patrie sau străinătate. Aceștia reinapoiți să se pună la dispoziția respectivelor bănci și pe lângă un modest salariu anual să colinde din sat în sat, învățând pe țăranii diverșii rami ai industriei de casă (ca împletitul coșnițelor, coșercilor, coșurilor de căruță, etc. etc.). Prin astfel de instructori ambulanti băncile ar contribui foarte mult la ridicarea bunăstării materiale și deșteptarea țăranului român.

Tot din cele expuse mai înainte reiese că, țăranii noștri nu se pricep la valorizarea produselor și afară de aceasta nu cunosc decât foarte puțini rami de operațiune. Spre scopul acesta băncile ar trebui, ca din când în când să trimită în raionul lor de operațiune câte un funcționar, care prin prelegeri bine pregătite, să deschidă economilor ochii spre multiplele izvoare de câștig, să le arete diferitele căi, pe cari s'ar putea ajunge mai ușor la rezultate economice mai bune, să infiltreze în ei spiritul de întreprindere și economizare și să le arete totodată cele mai practice mijloace pentru valorizarea obiectelor produse, precum și locurile unde acestea s'ar putea mai rentabil valoriza.

Din aceasta nu numai că s'ar crea o legătură mai intimă între bănci și clientela lor, ci băncile s'ar angajă direct la ridicarea bunăstării economice a țăranului român și împreună cu aceasta la înălțarea lui culturală, băncile ar deveni cel mai puternic factor pentru deșteptarea culturală și economică a poporului românesc și astfel mână în mână cu „Asociațiunea“ cu puteri unite, ar conlucra la fericirea poporului nostru prin cultură și bunăstare.

Emil Tișca.

(Năsăud).

Centrala tovărășiilor sătești.

Este cunoscută cetitorilor noștri propunerea publicată pe la începutul primăverii de d-nul Vasile C. Osvadă, între altele și în această revistă, de a alcătui cu ajutorul „Asociațiunii” și a „Fondului de teatru” o „Tovărășie Centrală”, care să ia sub ocrotirea sa tovărășiile sătești existente și să înleznească pretutindena unde numai se poate și o cer trebuințele reale, alcătuirea de tovărășii în mijlocul poporului nostru țaran.

Ideea sulevată, cu toate nedumeririle ivite aici, a fost întâmpinată în general cu simpatii din partea publicului nostru, în sinul căruia s'au născut divergențe cel mult asupra modului de executare a ideii. Mulți — și între aceștia și noi — cum am arătat în Nr. nostru 16 din a. c. — am ținut din capul locului de nerealizabilă propunerea în forma sa originală; și tot astfel au raționat asupra ei și cercurile normative ale instituțiilor, la a căror sprijin material s'a apelat în „Propunerea” din chestiune, ceea ce probabil a și determinat pe dl Osvadă, de a căuta acum pe altă cale intruparea ideii sale și anume: alcătuirea „Tovărășiei Centrale”, ca însoțire, pe baza legii comerciale din 1875.

După o agitație stăruitoare de mai multe luni prin foaia „Tovărășia” în favorul „Tovărășiei Centrale” lucrările pregătitoare pentru fondarea acestei instituții au înaintat deja atât de mult, încât — precum cetim în ultimul număr al numitei foi, — fundatorii au convocat deja *adunarea generală de constituire* pe 22 crt. la Orăștie.

Iată în întregime prospectul emis pentru înființarea centralei proiectate și subscris pentru fundatori de domnul Vasile C. Osvadă:

1. Firma însoțirii va fi „Tovărășia Centrală” (Központi szövetkezet) în Orăștie (Szászváros).

2. Scopul „Tovărășiei” este: să ajute și să promoveze dezvoltarea, consolidarea și înaintarea economică în general, și în special a satelor, mai ales:

prin înlesnirea producțiunii și a valorizării de produse agricole și industriale;

prin valorizarea și vânzarea de unelte, mașini, seminte și altoi;

prin ajutorarea culturii de vite;

prin procurarea de materii prime pentru industrie și de articlii de consumație;

prin arendarea și partelarea de moși;

prin mijlocirea de capitaluri și izvoare de muncă și câștig;

prin mijlocirea de asigurări de tot felul, și

prin câștigarea și darea de informații economice.

Toate aceste le va îngriji tovărășia Centrală sau direct, sau prin tovărășiile sătești, după ce ținta de competență a acestor tovărășii este: să înființeze și să ajute înființarea de tovărășii economice de producțiune, valorizare, consum, credit și arendare, mai ales pe sate.

3. Tovărășia Centrală își întinde lucrarea întrucât se va putea peste întreaga țară.

4. Membru al Tovărășiei Centrale poate fi oricare cetățean integru al țării, care e credincios și însuflețit pentru steagul întovărășirii, precum și Tovărășiile sătești și alte corporații și persoane morale — ce stau în afară de politică.

5. Capitalul însoțit al „Tovărășiei Centrale” se formează:

a) din quote (părți, acții) de câte 10 coroane (zece coroane), ce sunt a se plăti în cel mult 5 rate, și în vreme de un an.

b) din părți fundamentale de câte cel puțin 100 coroane și cel mult 1000 coroane, subscrise de Tovărășiile sătești, de institute de bani ori de alte corporații și de privați.

c) Din donațiunile, ce se vor face sau cu un scop anumit, sau cu scopul de a sprijini acțiunea pentru tovărășii.

6. Răspunderea proprietarilor de quote e țărmurită (limitată) numai până la de 5 ori suma quotelor subscrise.

Răspunderea proprietarilor de quote fundamentale, se extinde numai până la suma subscrisă, — întocmai ca și a donatorilor.

7. Fiecare cotă are drept la un vot; o cotă fundamentală la 5 voturi după fiecare 100 coroane; donatorii au numai vot consultativ — ca donatori. Mai mult ca 10 voturi însă nime, sub nici un titlu, nu poate exercia.

8. Tovărășia Centrală se înființează pe timp nehotărît. Membrii însă pot repăși în conglăsuire cu rânduielile legii comerciale ungare din 1875 respective în conglăsuire cu rânduielile legii despre tovărășii.

9. Intrarea ca membru la „Tovărășia Centrală” se face prin subscierea „Declarației de membru”, care e a se trimite, împreună cu 2 coroane după fiecare cotă (ori 20 coroane după fiecare cotă fundamentală) și 1 cor. spese de fondare, până în ziua adunării de constituire, la adresa „Adm. Libertatea” în Orăștie (Szászváros) — care, împreună cu fundatorii, răspunde pentru sumele primite.

10. Adunarea generală de constituire, se va ține în Orăștie, în prima Duminecă după sărbătoarea Sfântului Nicolae — la 2 oare d. a.

Până acum și-au anunțat intrarea între membrii „Tovărășiei Centrale” — precum scrie „Tovărășia” — următoarele institute de bani de ale noastre:

„Lipovana” din Lipova cu cel puțin K 2000; „Grănițerul” din Dobra cu K 1000; „Cordiana” din Fofeldea cu K 100; „Agricola” din Hunedoara; „Brădetul” din Orlat; „Economia” din Cohalm și „Oraviciana” din Oravița și un număr mare, de aproape 1000 de particulari, din cele mai diferite ținuturi, între cari și dl Dr. Alexandru Mocsonyi din Birchiș.

Pe astfel de baze credem și noi că Centrala proiectată va putea fi mai curând înjghebată, deși la început poate cu un capital mai neînsemnat și chiar insuficient; dar dacă cei chemați nu o vor lipsi de sprijinul lor material și moral și va fi pusă sub o conducere înțeleaptă „Tovărășia Centrală” se va putea desvoltă cu timpul în o instituție puternică, de folos obștească, careia îi este rezervată un însemnat rol la ridicarea bunăstării materiale a poporului nostru.

Între cei chemați și datori a sprijini toate pornirile bune, cum este și „Tovărășia Centrală” sunt și băncile noastre și conducătorii lor, cari credem că-i vor și da în măsura cuvenită concursul moral și material, de care mai ales la început are atât de mare trebuință orice instituție tină. ✱

Crestături.

De *Gamma*.

8%.

Un deputat al dietei din Pesta a făcut astă-primăvară propunerea ca să se fixeze prin lege maximum intereselor, ce le pot încasa băncile după împrumuturi. Acel maxim să fie 8 la sută.

Parlamentul a aprobat propunerea și politicianii noștri se vor fi bucurat de cinstea, de care s'a învrednicit propunerea unui deputat român. Alții însă, pricepători în afaceri financiare, își exprimau nedumerirea pentru exactitatea acelei teze, ba se mirau, că un director de bancă, n'a fost cu destulă prevedere la mobilitatea extremă a etalonului, la *caracterul internațional al motivelor acelei mobilități*. Legislația nu poate octroa maximum intereselor decât în raport cu etalonul băncii de emisiune, ordonând, bunăoară, ca băncile să nu încasseze mai mult de 3—4% peste etalonul oficios.

Evenimentele critice de azi ne fac să pricepem temeinic rostul acestui raport. Când bănci de emisiune sunt silit să ridice procentul la 7, 7½, 8, ba chiar 9, ce să facă celelalte bănci, „*dii minorum gentium*“?

Nedumeriri de aceste văd exprimate acum și în publicitate.

Aurul își are legile sale, universale, ce nu le poate schimba legislația unei țări.

Penziuni și rente.

Cu toții admitem că și funcționarilor de bancă trebuie să li-se ofere garanțiile unui viitor asigurat atât pentru ei, cât și pentru familiile lor. Dl Diacovich, în „Problemele reformei băncilor“, accentuă sub acest raport *penziunile*. Cum însă băncile noastre nu pot întemeia fonduri suficiente pentru penzionări, s'au indicat *asigurările de capital sau de rente* la institute mari de asigurare — drept remediul cel mai potrivit pentru suplinirea neputinței institutelor noastre de a acorda penziuni corespunzătoare funcționarilor ajunși la slăbiciune și bătrânețe.

Mai este o modalitate, ce mi-se pare că a fost semnalată de cineva și în acest caz e bine să fie împrăștiată; dacă n'a fost, o semnalăm acum. *E cum-părarea de pământ la sate*. Prin serviciu de 15—20 ani fiecare funcționar poate economisi o sumuliță cu care să poată cumpăra câteva hectare de pământ la sate, unde locurile sunt ieftine. Prin ceace traiul se asigură mai bine decât prin penziunile problematice, iar satele noastre ar mai câștiga câte un povățuitor pe lângă preotul și învățătorul de până acum.

Giro internațional.

Din punctul de vedere al operațiilor internaționale și al răspândirii ideilor social-politice sunt de mare interes convențiile băncilor postale din câteva state ale Europei occidentale. Astfel e convenția din 31 Maiu 1882 dintre Franța și Belgia; din 16 Septembrie 1882 dintre Belgia și Olanda; din 12 Octombrie 1904 dintre Franța și Italia.

În sensul convențiilor dintre Belgia și Franța, apoi dintre Belgia și Olanda s'au făcut următoarele operațiuni, în cursul anului 1906:

a) Transporturi de sume depuse: 29, în valoare de fr. 10,957·35, dela Cassa de păstrare belgiană la Cassa de păstrare franceză; 90, în valoare de fr.

42.581·18, dela Cassa de păstrare franceză la Cassa de păstrare belgiană;

63, pentru fr. 31,783·49, dela Cassa de păstrare belgiană la Cassa de păstrare olandeză; 63 pentru fr. 25,962·24, dela Cassa de păstrare olandeză la Cassa de păstrare belgiană.

b) Replătiri:

2,367, de fr. 871,269·07, efectuate în Franța pe libele belgiene; 652, de fr. 192,299·66, efectuate în Belgia pe libele franceze;

159, de fr. 70,365·51, efectuate în Olanda pe libele belgiene și 175, de fr. 56,511·81, efectuate în Belgia pe libele olandeze.

Personalul administrației centrale a Băncii poștale din Belgia se compunea, la finea anului 1906, din 587 funcționari și angajați, iar speșele de administrație s'au urcat la 2.417,162·88 franci. Profitul curat a fost 1.938,101·24 franci.

Organizația băncilor americane.

Băncile americane, despre cari în cursul crizei actuale s'a scris și vorbit atât de mult, se disting în Bănci naționale (National Bank), Staate-Banks, „Loan and Trust Company-i“, Savings Banks (Bănci de economii) și în fine în firme de bancă private. Cu toate aceste numiri diferite aproape fiecare bancă cultivă toți ramii de operațiune de bancă. Așa de ex.: afacerile de depozit le cultivă toate băncile, însă cu deosebire, că așa numitele „Savings-Banks“ numesc aceste depozite, depozite spre fructificare, pentru cari liberează deponenților libele de depozit și nu cecuri.

Câteva Trustcompany-i asemenea nu se ocupă cu afacerile de cec adevărat nu permit clienților să traseze asupra lor cecuri, ci replătesc depozitele pe baza unor bonuri.

Cele mai însemnate bănci de emisiune sunt Băncile naționale (National Bank), deși conform legii dreptul de a emite bancnote îl au și băncile numite Staate-Banks. Acestea din urmă însă nu se prea pot bucura de acest drept. Cauza este, că circulațiunea bancnotelor lor e supusă unui impozit de 10%. Băncile de emisiune stau sub controlul unui controlor numit din partea statului, nu se pot ocupa cu afaceri riscate, în special le este interzisă speculațiunea cu realități și unei singure persoane sau firme nu-i pot acorda împrumut mai mare de 10% a capitalului societar.

Pentru asigurarea depozitelor, Băncile naționale sunt obligate a crea un fond de rezervă corespunzător la 25% a sumei depozitelor. Din aceste 25% trebuie să aibă băncile provinciale (Country-Banks) 6% în număr, iar așa numitele Reservecity-Banks 12½%, restul îl pot plasa la băncile centrale (Centralreservecityes) din New-York, Chicago și St.-Louis. Aceste bănci sunt obligate a țineă întreagă rezerva de 25% în bani gata și anume în bani metalici, căci bancnotele nu sunt admise.

Rezerva banilor în număr a băncilor Country a fost — înainte de aceasta cu un deceniu — de 13·57%, în timpul din urmă însă s'a redus la cifra de 7·39%.

Numărul băncilor naționale e foarte mare. Între acestea sunt și bănci pitice cu câte un capital fundamental de 50,000 dolari (250,000 cor.) și chiar mai puțin. Staate-Banks însă sunt în parte și mai slab

fondate, cu câte un capital fundamental de 5,000 dolari (25,000 coroane).

Băncile de depozit sunt de două categorii și anume de acelea cari au și cari n'au capital fundamental. Cele din urmă sunt înființate pe baza principiului reciprocității, corăspund deci în organizația lor asociațiunilor noastre de credit. Ramul principal de operațiune al acestor bănci e escontul de cambii. Imprumuturi pe ipotecă nu acoardă și capitalurile, disponibile sunt datoare a și-le plasă în „Bond“-uri de stat. Sunt însă între ele unele, Farmer-Banks, cari acoardă imprumuturi ipotecare mascate în imprumuturi cambiale, pe baza cărora își asigură dreptul de ipotecă.

Mare rol au — precum s'a văzut în cursul crizei actuale — băncile numite Trust-Banks cari nu sunt a se confundă cu trusturile industriale. Menirea lor originală a fost de a face servicii fiduciare și ca atari să administreze averea încredințată lor. De fapt însă ele se ocupă cu tot felul de speculațiuni și servese mai ales interese de clică.

Numărul cel însemnat al băncilor Trust, precum și înmulțirea depunerilor la aceste bănci au contribuit mult la micșorarea rezervelor băncilor. Băncile Trust din New-York sunt obligate a ține în număr 10% a rezervelor lor, pe când Boston, Philadelphia, Baltimore, St-Louis, Cincinnati și alte orașe pretind numai 5%. Urmarea este, că băncile Trust se razimă pe băncile naționale și periclitează astfel întreg creditul Americii. În timpuri critice îndreptățirea băncilor naționale de a și plasă o parte a rezervelor lor la băncile centrale încă formează un pericol. Pentru că apropiindu-se criza, băncile din provincie se vor grăbi a și retrage rezervele dela băncile Rezervcityes și dacă acestea în acelaș timp sunt asediate și pentru depozitele lor proprii, băncile centrale nu vor putea satisface cu promptitudinea recerută pretenziunile ridicate față de ele, ceea ce natural dă naștere la panică și aduce cu sine o mulțime de falimente.

—a.

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 4 Decembrie 1907.

Situațiunea diferitelor piețe financiare la finea l. tr. nu se prezintă în aceleași colori. Pe când sumarul băncii engleze arată o ameliorare evidentă, care a produs o scădere a discountului privat până la $5\frac{7}{8}\%$, așa încât optimiștii calculează cu scăderea etalonului oficial al băncii engleze, pe atunci în Berlin și Paris a crescut circulațiunea de bilete în măsură destul de considerabilă, scăzând în acelaș timp metalul nobil în Berlin cu 56 milioane M. și în Paris cu 9 milioane frs. Banca imperială germană avea la 30 Noembrie 259 milioane M. bilete supuse la dare în circulațiune. Nici la începutul acestei luni situațiunea în Berlin nu s'a ameliorat, ci mai curând a devenit și mai încordată, urcându-se discountul privat la 7%; astfel în Berlin nu sunt speranțe de reducerea etalonului în timp apropiat.

Situațiunea în America pe lângă toată acțiunea de ajutorare a guvernului, continuă a fi îngrijitoare și emisiunea celor 50 milioane dolari obligațiuni Panama și 100 milioane dolari bonuri de tezaur cu 3% nu se pare a exercza efectul așteptat asupra pieții. Cel mai nou transport de aur, care se pregătește de o bancă franceză pentru New-York este de $8\frac{1}{2}$ milioane dolari.

Pe piața internă cererile deasemenea au fost mai mari decât se credea. Circulațiunea de bilete supuse la dare a crescut cu 56.4 mil. la 89.4 milioane K, portfelul de cambii și lombardul cu 24 milioane K, restul până la 56 milioane sunt ridicări din bonurile disponibile în giro.

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„Albina“, institut de credit și de economii în Sibiu. În ultima sa ședință direcțiunea acestui institut a hotărât a institui cu începere dela 1 Ianuarie 1908 la Filiala institutului din Brașov o cancelarie advocațională în regie proprie.

Totodată a încredințat conducerea acestei cancelarii dlui Dr. Emil Dan, avocat în Brașov, pe care l-a numit funcționar al institutului.

Printr'un aviz recent, direcțiunea „Albinei“ aduce la cunoștința acționarilor interesați, că în schimbul certificatului interimar, acțiunile de a III-a emisiune deplin plătite se pot ridica la cassa institutului în persoană sau prin poștă. Deodată cu acțiunile acționarilor primesc și interesele de 5% calculate până la finele anului crt.

*.

CRONICA.

Avis. Exemplarele comandate din „Anuarul Bancilor Române pe 1908“ s'au expediat și continuă a se expedi la adresa abonenților. Un număr oarecare de exemplare trimitem și la adresa institutelor neabonate până acum, cu rugarea să binevoiască a le plasă pe la membrii lor din direcțiune și din comitetul de supraveghiere și a sprijini astfel aceasta publicațiune.

Prețul exemplarelor primite (à K 3) rugăm să se asemneze fie la Administrația noastră, fie direct la Cassa „Solidarității“.

O conferență a institutelor de bani din comitatul Hunedoarei. Precum anunță „Bud. Corr.“ din capitală, institutele de bani române, maghiare și germane din comitatul Hunedoarei s'au întrunit în zilele trecute în o conferență comună în Deva. Cu ocaziunea aceasta s'a luat hotărârea ca în interesul consolidării economice a comitatului Hunedoarei institutele de bani de pe teritorul acestui comitat să se asocieze între ele. Dacă vor intra toate institutele de bani din comitat în asocierea proiectată, atunci aceasta se va constitui ca un comitet provincial al Asociațiunii regnicolare a institutelor de bani ungare. În numele acesteia d n urmă secretarul general delegat din centru, dl Dr. Hantos Elemér, a arătat că organizația proiectată va fi chemată a risipi părerea greșită că ar putea există un antagonism între institutele de bani maghiare și cele ale naționalităților, cari sub scutul acelorăși legi se nizuiesc a promovă aceleași interese economice. Conlucrarea pe terenul economic poate îndreptă — după părerea dlui Dr. Hantos — ceea ce politica a stricat. Pentru lucrările de organizație s'a delegat o comisiune de 4 inși, între cari dintre reprezentanții băncilor românești a fost ales dl Ioan I. Lăpădatu, directorul „Ardelenei“. Prima adunare generală se va ține în Martie a. v.

*.

BIBLIOGRAFIE.

Anuarul Băncilor române pe 1908 (An. IX) a apărut în zilele acestea în extenziune de $12\frac{1}{2}$ coale în formatul obicinuit. Conține pe lângă partea calendaristică: termenele ultime pentru administrarea dărilor și competențelor erariale, tragerile la sorți și scadențele cupoanelor dela efectele mai principale din patrie și România. Șematismul se extinde pe 180 pagini și cuprinde în *partea sa I*: toate instituttele noastre de bani în ordine alfabetică, indicându-se la fiecare din ele: firma în toate limbile improprietate, anul fondării, capitalul societar, prețul acțiilor, dividendă, cupoanele, dreptul de vot, firmarea, ziarele oficiale, revirementul anului ultim, ramii de operație și condițiunile lor; apoi numele membrilor din direcțiune și din comitetul de supraveghiere și al funcționarilor, bilanțul ultim (pe 1906) și în fine distribuirea profitului net și al cotei de binefacere.

Partea II cuprinde, pentru primadată dela publicarea Anuarului incoace: date asupra însoțirilor sătești sistem Raiffeisen din comitatul Sibiiului și anume firma, anul fondării, numele membrilor din direcțiune și din comitetul de supraveghiere și ultimul bilanț (pe 1906).

Tot în partea aceasta sunt enumerate în ordinea alfabetică a comitatelor lor diferite alte instituții de natură economică existente, dar până acum necuprinse în Anuar, precum și altele parte în înființare, parte sub înregistrare.

Partea III cuprinde datele privitoare la „Solidaritatea”: membrii, scopul însoțirii, organele ei, numele membrilor din direcțiune și din comitetul de supraveghiere, al revizorilor experți și al funcționarilor.

La finea acestei părți se află: Bilanțul general al băncilor noastre pe 1906 în comparație cu 1905.

Pe lângă sumarul obicinuit, Anuarul mai are și un *sumar după sediile băncilor*. Pe penultimele două pagini ale Anuarului în fine sunt înșirate: revistele noastre economice-financiare și scrierile de specialitate economică-financiară cu prețurile lor.

Cum se vede din acest rezumat Anuarul pe 1908 cuprinde un bogat și interesant material statistic și informativ asupra băncilor noastre și numărtoase îmbunătățiri față de trecut.

Prețul Anuarului, elegant legat, este K 3 și se poate comandă prin *Administrația Revistei noastre*.

Tabele de interese pentru afacerile de escont și cont-curent (respective în limba maghiară: „Váltó és folyó számlai kamat táblák”; în limba germană: „Zinsen Tabellen für das Escompte und Conto-Corrent-Wesen” și în limba franceză: „Tables d'intérêts pour les affaires d'escompte et de Compte-courant”) de Arthur Murai. Budapesta. „Apollo” 1908. Prețul K 15.

Sub titlul acesta dl Arthur Murai, matematicul „Cassei de păstrare generale ungare” din Budapesta, cunoscut nu numai la noi, ci și în străinătate ca autorul mai multor publicațiuni de domeniul matematicii superioare, a scos de sub tipar de curând niște *tabele* conținând interesele simple pentru numerii dela 1 până la 1.000.000, calculate cu 93 de procente diferite, începând dela $\frac{1}{2}\%$ până la 8%.

Cu ajutorul acestor tabele cari se extind pe 24 coale format mare, se pot calculă cu cea mai mare înleznire, exactitate și iuteală, prin o simplă adaugere (adițiune) a două cifre interesele dela fiecare număr de interese dela 1—1.000.000.

Ele sunt foarte simplu și practic întocmite și vor face cele mai mari servicii institutelor cu o circulație mai mare în afacerile de escont și cont-curent și unde la calcularea intereselor se lucră mult cu fracțiuni.

Manuarea tabelor este înlesnită prin o „Explicare” publicată la începutul tabelor în următoarele 8 limbi: germană, maghiară, franceză, engleză, italiană, russă, bohemă și română, pe baza căreia, și și a valoarei sale interne, publicațiunea va afla de sigur intrare la numărtoase bănci europene. P.

S u m a r.

Conferențele Directorilor de bancă și Delegațiunea Băncilor române. — Bănci și clientelă. — Centrala tovrășiilor sătești. — Crestături. — Organizația băncilor americane. — Revista financiară: Situațiunea. — Societăți financiare și comerciale: „Albina”. — Cronică: Aviz, O conferență a institutelor de bani din comitatul Hunedoarei. — Bibliografie: Anuarul Băncilor române pe 1908, Tabele de interese pentru afacerile de escont și cont-curent.

„ARIEȘANA” institut de credit și economii. Turda.

CONCURS.

Direcțiunea institutului de credit și economii „Arieșana” din Turda (comit. Turda-Arieș.) publică concurs pentru ocuparea postului de cassar pre lângă un salariu anual de 1680 cor.

Sunt preferiți cei-ce au cualificațiune de școale comerciale și afară de limba maternă mai posed cea maghiară și germană în scris și vorbire.

Cassarul va fi angajat deocamdată numai provizor pre un an, începând cu 1 Ianuarie 1908, după care timp direcțiunea va decide asupra definitivizării lui.

La caz, că va fi numit funcționar definitiv i-se asigură dreptul de penziune în senzul statutelor și are dreptul și la tantiema statutară.

Totodată i-se pune în vedere de a fi ales ulterior de contabil.

Cel ales are să depună o cauțiune egală cu salariul.

Reflectanții sunt rugați a-și înaintă suplicele instruate cu documentele necesare cel mult până la 25 Decemvrie a. st. n.

Turda, 4 Decemvrie 1907.

Nr. 120 [1—3]

Direcțiunea.

Bursa de efecte din Viena și Budapesta.

Cursul din 4 Decembrie 1907.

%	V A L O R I	Viena vinde	Bpesta vinde
A. Datoria de stat ungară.			
4	Kenta ung. aur, ... scut. de dare	111—	111-20
4	" " Cor. . . . . " " "	93-35	93-67
4	" " " " " " " " " " " "	82-20	82-35
3-1/2	Impr. cu premii à 100 fl. . . . . " " "	193-50	196—
4	" p. reg. Tisei și Seghedin, sc. de dare	145-25	147—
3	Impr. p. regul. Porților de fier. " " "	76-25	76—
4 1/2	Oblig. de regalii croato-slavone " " "	99-60	99-60
4	" rurale ungare " " "	94-10	94-50
4	" " croato-slav. " " "	—	95—
B. Datoria de stat austriacă.			
4	Renta unit. conv. in cor, Mai-Nov., sc de dare	96-80	96-70
4	" " " " Ian-Iulie " " "	96-75	96-70
4-2	" " " " in hârtie, Febr.-Aug. " " "	98-65	98-30
4-2	" " " " argint April-Oct. " " "	98-65	98-30
4	Losuri din 1860 à fl. 500—	151-50	149-75
4	" " " " 1860 à fl. 100—	211—	209—
—	" " " " 1864 à fl. 100—	255-50	257—
4	Renta austr. aur., scut. de dare	114-40	114-50
4	" " Cor. " " " " " " "	97-05	96-75
3 1/2	" " " " de invest. " " " " " " "	86-90	—
C Alte datorii publice.			
4	Impr. orașului Budapesta din 1903, sc. de dare	92-25	92-65
5	" " " " Viena " " " " " " "	102-20	—
6	" bulgar p. cai ferate din 1892 à frs 125	119-40	—
4	Imprumut Temeș-Bega din 1897	92-50	92-60
D. Scrisuri fonciare, obligaț. com., etc.			
4	Instit. de Cred. fonc. austr.	95-60	—
4	Banca austro-ungară 50 ani în florini	98-25	98-30
4 1/2	" " " " 50 ani în coroane	98-70	98-70
4	Banca comerc. ung. Pesta în fl.	99-75	100-25
4 1/2	" " " " " " " " în cor.	93-25	93-50
4	Obl. com. "banca" ung. "Pesta cu 100% premie	102-80	103—
4	" " " " " " " " repl. 60 ani	93-25	94—
4	Seris. fonc. I Cassă de păstr. patr., Pesta	93-50	94—
4	Obl. com. " " " " " " " " în cor.	93-50	94—
4	Obl. cu premii I. Cassă de păstr. patr. à K 100	—	105—
4	Seris. fonc. Inst. de credit fonciar ungar în cor.	92-85	93—
4 1/2	Banca hipotecară ungară în cor.	99-25	99-25
4	" " " " " " " " " " " " " " " " "	92-50	92-50
4	Obl. cu premii Banca "ung." hip. à K 100	—	105—
5	"Albina", Sibiu	—	101—
4 1/2	" " " " " " " " " " " " " " " " "	—	99—
4 1/2	Cassa de păstrare generală Sibiu, ...	99-25	99-25
4	" " " " " " " " " " " " " " " " "	93-25	93-25
4 1/2	" " " " Brașov	101—	101—
4 1/2	Inst. de credit fonciar Sibiu, ...	99-40	99-50
4 1/2	" " " " " " " " " " " " " " " " "	93-50	93-50
E. Lozuri.			
3	Impr. cu premii Inst. de cred. fonc. aust. din	277-50	—
3	1880 à fl. 100	—	—
3	Impr. cu premii Inst. de cred. fonc. aust. din	279-70	—
3	1889 à fl. 100	—	—
4	Impr. cu premii Banca ung. hipot.	252—	248—
2	" " " " sâmbesc à frcs 100 —	107-50	110—
5	Los. p. regularea Dunării, din 1870 à fl. 100	263—	—
—	Basilica—Budapesta à fl. 5—	22-50	22—
—	Inst. de credit p. com. și indust. à fl. 100—	454—	441—
—	Buda, comuna à fl. 40—	225—	245—
—	Pálffy, à fl. 40—	198-50	201—
—	Crucea roșie austriacă, a fl. 10—	50—	51—
—	" " " " ungară, à fl. 5—	28—	28—
—	Losurile comunei Viena din 1874 à fl. 100—	490—	475—
—	Sanatorium Regina Elisabeta K 5—	—	8—
—	Lozuri „Jó sziv”, à fl. 4—	—	11—
F. Valute.			
—	Galbini imper pr. bucată	11-40	11-43
—	20 franci aur	19-22	19-24
—	20 marce aur	23-62	23-57
—	Sovereigns pr bucată	24-16	—
—	Ruble hârtie per bucată	2-53	2-53
—	100 Marce hârtie	117-95	118-05
—	100 franci hârtie	—	96-20
—	100 lire hârtie	96-10	96-20
—	100 lei hârtie	—	93-50

„CRIȘANA”, institut de credit și economii în Brad.

CONCURS.

Se publică concurs pentru ocuparea unui post de **practicant**, dotat cu un salariu anual de 840 coroane.

Reflectanții au să documenteze, că au absolvat cu maturitate o școală comercială și că posed pe deplin limba română și maghiară și eventual și cea germană.

Cei cu praxă de bancă vor fi preferați.

Petițiunile au a se înainta până în 15 Decembrie a. c subsemnatei direcțiuni, iar postul e a se ocupa în 1 Ianuarie 1908.

După serviciul provizor și neexceptionabil de un an, va fi numit funcționar definitiv cu salariu anual de 1100 cor., 200 cor. bani de cuartir și tantiema statutară.

Brad, 27 Noembrie 1907.

Nr. 118 [2—2]

Direcțiunea.

„DETUNATA”, institut de credit și econ. în Bucium.

ANUNȚ.

Direcțiunea institutului de credit și economii „Detunata” a decis ca cu 1 Decembrie a. c. să urce interesele după depuneri dela 5 1/2 % la 6 % plătind și darea din al său.

Bucium, la 28 Noembrie 1907.

Nr. 119 (1—1)

Direcțiunea.

Banca de asigurare Transilvania.

— Sibiu, strada Cismădiei Nr. 5. —

Asigurări contra pericolului de foc și exploziune.

Asigurări pe viață în toate combinațiile.

Asigurări pentru cazuri de accidente.

Asigurări contra pagubelor prin grindină.

Asigurări contra infracției (furt prin spargere de casse și locuințe).

Nr. 2 (49—52)

Asigurări de sticle la galantare, etc.

Pentru bănci de credit condiții foarte avantajoase pentru asigurarea hipotecelor și reduceri conziderabile de premii pentru membrii oricărei reuniuni agricole sau tovărăși economice.

Ioan I. Lăpădatu